

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei

Pe 6 luni: 12 lei

Cont nr. 49.8.01

Credința noastră

29. Sfânta Liturghie

Sfânta Liturghie este centrul Sfințelor Slujbe ale Bisericii. În ea ajungem pe piscul cel mai înalt al evlaviei, ne înălțăm la cer și cerul se coboară în noi, adică participăm la viața lui Iisus Hristos; se aduce Tatălui jertfa lui Iisus Hristos cea mîntuitoare și ne împărtășim cu Trupul și Sângele Domnului — spre mîntuire, sfințire și viață veșnică. Ea ne unește cu Dumnezeu și Dumnezeu se sălășluiește în noi. Sfânta Liturghie însă, unindu-ne cu Iisus Hristos, totodată ne unește și pe noi întreolaltă, ca mădule ale Bisericii, ca — în Iisus Hristos — una să fim, adică o singură Biserică, o comunitate „în duh și adevăr”, în duhul, învățătura și sfințenia lui Hristos. De aceea arhierii, preoții și credincioșii cinstesc în chip deosebit Sfânta Liturghie, se pregătesc cu multă evlavie pentru a lua parte la ea „cu vrednicie”. Ei participă la întreaga Sf. Liturghie cu adîncă reculegere, înălțare sufletească și bucurie, împărtășindu-se de harul dumnezeiesc, de Trupul și Sângele Domnului — care se fac roditoare în viața noastră de fiecare zi.

a) Sfânta Liturghie a fost întemeiată de Mîntuitorul însuși la Cina cea de Taină.

Atunci Iisus a luat pîine și, binecuvîntînd, a frînt și le-a dat (apostolilor) și a zis: Luați mîncă, acesta este Trupul meu, carele se dă (frînge) pentru voi. Și luînd pabarul, mulțumind le-a dat zicînd: Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele meu, al legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor (cf. Matei 16, 26—28; Marcu 14, 22—24; Luca 22, 19—20; I Corinteni 11, 23—25). Și poruncă a dat Sfinților Apostoli și urmașilor lor (arhierii și preoți): „Aceasta să faceți spre pomenirea mea” (Luca 22, 19; I Corinteni 11, 25). Căci „oricîteori veți mîncă pîinea aceasta și veți bea pabarul acesta (adică Trupul și Sângele Domnului) — scrie Sf. Ap. Pavel — vestiți moartea Domnului pînă cînd va veni” (I Corinteni 11, 26 urm.). Iar Sfinții Apostoli au împlinit această poruncă în comunitatea (biserica) din Ierusalim și în alte biserici (Faptele Apostolilor 2, 42) și au hirotonit arhierii (Timotei și Tit) și preoți (unii hirotoniți de episcopii Timotei și Tit), care să propovăduiască învățătura cea adevărată — să săvîrșească Sfânta Liturghie și alte Sfinte slujbe și să îndrumeze pe credincioși (Faptele Apostolilor 14, 23; 20, 28; II Timotei 3, 14; 4, 5; Tit 1, 5; Iacob 5, 14).

Sfânta Liturghie este însăși jertfa de pe Cruce a lui Iisus Hristos pe care El o aduce, prin arhierii și preoți, pentru mîntuirea noastră. Căci jertfa lui Hristos fiind veșnică e totodată mereu prezentă, mereu actuală. Veșnicia fiind dincolo de timp, dar și în timp, dincolo de loc, dar și în fiecare loc, jertfa Mîntuitorului poate fi deodată în toate bisericile, unde se slujește Sfânta Liturghie. E jertfa pe care Iisus — Arhierul cel veșnic, Arhierul cel Mare (Evrei 2, 17; 4, 14—16; 5, 9; 7, 17; 24—25; 8, 1) o aduce la „altarul (jertfelnicul) cel mai presus de ceruri”, unde slujește „liturghia cea cerească” sau îngerească, înconjurat de cetele îngerești, de Sfinții Apostoli și de toți cei ce sălășluiesc în lumina Dumnezeirii. E jertfa pe care Iisus Hristos o aduce la sfințele noastre altare — prin arhierii și preoți — pentru noi toți, în așa fel încît la Sfânta Liturghie se împreună cerul cu pămîntul, adică Iisus Hristos și Sfinții cu credincioșii, cei vii cu cei adormiți în Domnul. Cele cerești cu cele pămîntești deopotrivă preamăresc pe „Mielul” lui Dumnezeu (Iisus Hristos) cel ce ne-a dăruit și ne dăruiește mereu mîntuirea, viața

cea veșnică (Apoc. 5, 6—14). În locul jertfelor Vechiului Testament care nu puteau mîntui din osînda păcatului și morții, dar care prevesteau jertfa mîntuitoare (Levitic, cap. 1—7; Isaia 53, 7), este acum jertfa lui Iisus, care s-a dat pe Sine pentru mîntuirea noastră și în care avem curățirea de păcat, sfințenia și viața cea veșnică.

b) Cea dintîi Sfîntă Liturghie este Liturghia de la Ierusalim (așezată și săvîrșită de Sfinții Apostoli după porunca Mîntuitorului). Ea a fost Liturghia celei dintîi Biserici creștine, Biserica-mamă a tuturor celorlalte Biserici, care au fost întemeiate după aceea de Sfinții Apostoli și de ucenicii lor. Aceasta se numește Sfânta Liturghie a Sfințului Iacob, fratele Domnului, care fiind și cel dintîi episcop al Bisericii din Ierusalim (Galateni 1, 19; Faptele Apostolilor 15, 13) a alcătuit textul acestei sfinte slujbe, pe temeiul cuvîntelor Mîntuitorului și a vieții primei comunități creștine. De la Ierusalim această Sfîntă Liturghie s-a răspîndit și în celelalte Biserici. Astăzi ea se slujește în ziua prăznuirii Sfințului Iacob (23 octombrie) la Ierusalim și în alte părți. Ea stă la temelie Sfințelor Liturghii a Sfințului Vasile cel Mare și a Sfințului Ioan Gură de Aur, căci Sf. Vasile cel Mare (sec. IV) a prescurtat Sf. Liturghie a Sf. Iacob, iar Sf. Ioan Gură de Aur (sec. IV—V) a prescurtat Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare. Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare se săvîrșește de 10 ori pe an. Sf. Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur este Liturghia care se slujește în mod obișnuit.

c) O altă Liturghie a Bisericii din primele veacuri, care se slujește în Biserica Ortodoxă, este Sfânta Liturghie a darurilor mai înainte sfințite, care — după ce a fost folosită pe temeiul tradiției — se spune că ar fi fost pusă în scris de Sf. Grigorie Dialogul (sec. VI). Ea s-a slujit și se slujește în zilele Postului Paștilor de luni pînă vineri (deci afară de sîmbăta și Duminica și afară de Bunavestire, Joia Mare, Vinerea Patimilor, luni și marți din prima săptămîină), dar de obicei numai miercuri și vinerea. Intrucît în Postul Paștilor se făcea Sf. Liturghie (a Sf. Ioan Gură

de Aur și a Sf. Vasile cel Mare) numai sîmbăta și Duminica, unii credincioși doreau să se împărtășească și în alte zile de peste săptămîină. Din această pricină a fost așezată din primele veacuri Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfințite și întărită mai tîrziu de Sinodul trulan (692).

Se numește Sfînta Liturghie a darurilor mai înainte sfințite pentru că Sfințele daruri, folosite la această Sf. Liturghie, sînt sfințite (se transformă în Trupul și Sângele Domnului) la Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare (sau a Sf. Ioan Gură de Aur) din Duminica de dinainte.

De aceea această Sf. Liturghie e formată din două părți:

1) Vecernia cu Ieșirea mică (Vohod) și o parte din Sf. Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur (Ecteniile de după Sf. Evanghelie pînă la Herwic) cu Ieșirea mare, de unde se trece la partea Sf. Liturghii de după Axion și la împărtășirea preotului și credincioșilor cu darurile sfințite la Sf. Liturghie de Duminica. Această Sfîntă Liturghie — pe lângă mici schimbări — are Herwicul și Rugăciunea Amvonului deosebite de cele ale celorlalte Sfinte Liturghii.

De fapt, această Sfîntă Liturghie este o rînduială bisericască pentru împărtășirea noastră în zilele în care nu se slujește una din celelalte două Sf. Liturghii.

Sfintele Liturghii ale Bisericii noastre sînt străvechi. Ele își au izvorul în Cina cea de Taină, în Sf. Liturghie apostolească din Ierusalim, chiar dacă în secolele următoare (III—VI) s-au mai făcut unele schimbări. Ele sînt creația Bisericii, pe temeiul tradiției apostolice sub îndrumarea episcopilor, sinoadelor ecumenice și locale. Sf. Apostol Iacob, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur și Sf. Grigorie Dialogul sînt ierarhii care le-au pus în scris și le-au mai înfrumusețat.

În ele ne întîlnim cu Iisus Hristos, ne împărtășim cu Trupul și Sângele Lui și ne rugăm Domnului cu întreaga Biserică, îl preamărim pentru toate darurile Sale și îndeosebi pentru că se aduce mereu jertfa pentru noi, ne dăruiește hrana vieții celei veșnice, întărind unitatea noastră în Biserica Sa și ne ajută să fim și noi jertfitori pentru Biserică, pentru Patrie, pentru pace și propășire spirituală și materială.

† NICOLAE

Mitropolitul Ardealului

„Ostenim, lucrînd cu mîinile noastre”

(I Cor. 4, 12)

În acest an Învierea Domnului sau Sfințele Paști căzînd mai de vreme sau „mai în iarnă”, cum obișnuim să spunem uneori, postul Sf. Apostoli Petru și Pavel este mai lung ca de obicei, avînd peste trei săptămîni. Acest lucru se explică prin aceea că postul Sf. Apostoli începe totdeauna luni după Duminica tuturor Sfinților, care, după cum știm, este prima Duminică după Rusalii, iar Rusaliile sau Pogorîrea Duhului Sfînt sînt legate, ca și Înălțarea Domnului, de Sfințele Paști.

Postul Sf. Apostoli Petru și Pavel ne oferă și el un potrivit prilej de zăbovire a gîndului asupra rosturilor noastre creștinești, de înnoire a vieții noastre sufletești, de primenire a hainei noastre lăuntrice, asemenea naturii care în această perioadă este mai frumoasă, mai bogată în îmbucurătoare elemente. Această perioadă a postului din luna iunie, închinat Sfinților Apostoli, aduce în mod special în atenția noastră viața acestor colaboratori mai apropiați ai Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, rîvna lor pentru vestirea Evangheliei, trăirea lor plină de lumină, înaltă, frumoasă; în dragoste, în pace, în dreptate, în muncă, potrivit

poruncii Celui pe care-l vesteau în lume. Privirile noastre sufletești însă ne sînt reținute cu deosebire de Sf. Apostoli Petru și Pavel, pe care Biserica noastră îi serbează din vechime în 29 iunie.

Pe lângă faptul că amîndoi au suferit moarte martirică la Roma, foarte probabil în același an, 67 d. Hr., sărbătorirea în aceeași zi a Sf. Apostoli Petru și Pavel ne aduce aminte și de o seamă de trăsături comune pe care cei doi Apostoli le-au avut.

Așa de pildă ne reamintim cum, din ceata Apostolilor, Sf. Petru era cel care se aprindea mai repede, care era mai gata să ia cuvîntul în numele celorlalți, fapte care explică și cuvîntările sale din ziua Pogorîrii Duhului Sfînt și după aceea, în care nu uită să amintească celor ce-l ascultau că Dumnezeu-Tatăl a trimis pe Fiul Său „să vă binecuvînteze, ca să vă întoarceți fiecare de la faptele cele rele” (F. Ap. 3, 26).

Știm de asemenea despre minunile și propovăduirea sa în Palestina, unde a rămas mulți ani

(Continuare în pag. 2)

„Ostenim, lucrând cu mâinile noastre“

(Urmare din pag. 1)

după Învierea Domnului, predicând apoi în Asia Mică, cu deosebire în Antiohia, în Corint și în cele din urmă în capitala imperiului roman.

De la el ne-au rămas două epistole, încărcate de ziditoare învățături și îndemnuri, prima scrisă în jurul anului 64 d.Hr. din Mesopotamia (cetatea Babilon), iar a doua către anul 67 d.Hr. din cetatea Romei.

Temperament înflăcărat și el, și poate mai mult, Sf. Apostol Pavel ne cucerește prin personalitatea sa cu anevoie de cuprins în vorbe, prin activitatea sa, prin cuminența vieții sale, însușiri care, cu adevărat, nu pot fi explicate decât având în vedere ajutorul Mântuitorului Iisus Hristos din care Apostolul s-a împărțit și despre care el însuși spune: „Toate le pot întru Hristos cel ce mă întărește“ (Filipeni 4, 32).

De aceea — reîmprospătându-ne faptul că Biserica creștină datorează mult acestui neobosit Apostol, care a cutreierat aproape întreg imperiul roman, extrem de întins în acei ani, că de la el ne-au rămas o seamă de cuvântări, precum și 14 epistole, scrise între anii 51 și 67 d.Hr., începând cu Epistola I-a către Tesaloniceni și sfârșind cu Epistola a II-a către Timotei — în continuarea acestor puține rânduri vom reaminti câteva din eforturile fizice, din ostenele trupesti ale Sfântului Pavel.

În această privință să ne gândim în primul rând câtă energie, câtă trudă l-a costat pe marele Apostol cele trei călătorii misionare, în care, pe lângă corăbii sau alte mijloace de transport, a fost obligat să parcurgă pe jos sute și chiar mii de km și nu oricum, ci „în primejdii din partea tâlharilor... din partea păgînilor...“ etc. (II Cor. 11, 26).

Dar nu numai atât, ci pătruns de o înaltă responsabilitate față de misiunea sa de Apostol al lui Iisus Hristos, sau altfel spus, dorind să nu aducă niciun prejudiciu propovăduirii Evangheliei, să nu producă nici o sminteală în această privință, Sf. Pavel își agonisea singur pîinea cea de toate zilele, cu propriile sale mâini. Și nu numai pentru el, ci și pentru alții din preajma sa. Dar nu numai pentru hrană și îmbrăcăminte, ci trudea și pentru acoperirea cheltuielilor, nu puține, pe care le comportau deplasările sale.

Știm cum Sf. Apostol Pavel, urmînd sănătosului principiu, potrivit căruia: „Cine nu învață pe fiul său o meserie manuală îl învață să fure“, încă tînăr fiind a învățat în familia sa meseria de a țese, a croi și a coase foi de corturi și un fel de mantale marinărești pentru pescari. Acestea se făceau de obicei din părul de capre, care erau în număr destul de mare în părțile Tarsului, cetatea sa natală.

S-a apreciat de către specialiști că, între orele 5 și 11 dimineața, Sf. Apostol Pavel lucra în atelier, iar între 11 și 5 d.m., propovăduia Evanghelia. Acest calcul este desigur numai orientativ, pentru că sîntem încredințați că Sf. Apostol Pavel a lucrat mult mai mult decît este cuprins în acest program. De altfel, de acest lucru ne încredințăm însuși Apostolul, cînd scrie de pildă Corintenilor: „Ostenim, lucrînd cu mâinile noastre“ (I Cor. 4, 12), sau Tesalonicenilor, cînd zice: „Vă aduceți aminte, fraților, de ostenele și nevoițele noastre, că, lucrînd zina și noaptea ca să nu îngreunăm pe vreunul din voi, v-am propovăduit Evanghelia lui Dumnezeu“ (I Tes. 2, 9), ori cum se adresează preoților din părțile Efesului, cărora le spune: „Aurul și argintul sau haina nimănui n-am poftit. Voi singuri știți că pentru trebuințele mele și ale celor ce sînt cu mine au muncit mâinile acestea“ (F. Ap. 20, 23—24).

Pe drept cuvînt deci un vrednic dascăl de-al nostru de Teologie ortodoxă numește pe Sf. Apostol Pavel „un muncitor manual“, sugerînd, nu fără temei, că ar trebui o icoană care să înfățișeze pe Sf. Apostol Pavel „în atelier sau cu trusa de unelte în spinare“ (Preot prof. Dr. Grigorie T. Marcu, *Un muncitor manual: Sf. Apostol Pavel*, în vol. Biserica și problemele vremii, Sibiu, 1947, p. 62).

Așa se explică și atitudinea categorică, fermă, pe care Sf. Apostol Pavel o ia împotriva celor ce umblă de colo colo fără nici un fel de meserie, de ocupație, împotriva leneșilor, împotriva celor

ce sub diverse pretexte trăiesc din truda altora. „Auzim — scrie Sf. Apostol Pavel Tesalonicenilor — că pe la voi umblă unii fără rînduială, nelucrînd nimic, ci ținîndu-se numai de iscodiri. Unora ca aceștia le poruncim și-i îndemnăm întru Domnul nostru Iisus Hristos, ca să-și mănînce pîinea lor muncind în liniște“ (II Tes. 3, 11—12). Iar unora dintre Efeseni le atrage atenția, spunînd: „Cel ce a furat să nu mai fure, ci mai vîrtos să se ostenească lucrînd cu mâinile sale“ (Ef. 4, 27).

*

Trăim într-o țară în care clocotul muncii cu brațele și cu mintea este vădit pentru oricine, într-o țară în care munca cinstită, pentru cîștigarea pîinii cea de toate zilele și pentru binele și ridi-

care obștei din care facem parte, este mijlocul de cîntărire a valorii unui om.

De un astfel de lucru ne amintește, între altele, și prăznuirea Sf. Apostoli Petru și Pavel. Precum am văzut, Sf. Apostol Pavel ne-a dat o pildă vie de prețuire a muncii, a muncii manuale cu deosebire, de care nu s-a rușinat, el care a fost chemat într-un chip atît de minunat de însuși Fiul lui Dumnezeu, pe drumul Damascului, la lucrarea apostolească.

Să ne străduim deci, preoți și credincioși deopotrivă, să ne facem din muncă o calitate, o însușire de seamă a făpturii noastre, urmînd și în această privință pilda Mîntuitorului care a spălat picioarele Apostolilor, a Sf. Apostol Pavel, care ne îndeamnă peste veacuri: „Nevoiți-vă a trăi în liniște, să vă faceți datoria și să lucrați cu mâinile voastre“ (I Tes. 4, 11).

Diacon Gh. Papuc

Lucrarea Sfîntului Duh în Biserică

Praznicul Rusaliilor, peste care am trecut de curînd, ne oferă bun prilej să zăbovim puțin asupra lucrării Duhului Sfînt în Biserică.

Minunată este opera Sfîntului Duh în Biserică și în viața creștină! El este *sufletul Bisericii*, lumina și țaria ei veșnică; este Sfințitorul vieții, izvor al binelui și fericirii. Din prima clipă a întrării Sale în istoria Bisericii, Sf. Duh a înnoit firea creștinească, a luminat pe Apostoli să înțeleagă — prin credință — tainele Dumnezeirii și cele revelate de Hristos Mîntuitorul: le-a purificat inima de păcate și patimi și i-a îmbrăcat cu puteri de sus, le-a dat curaj desăvîrșit pentru propovăduirea Evangheliei împărăției lui Dumnezeu. Din pescari neștiutori și vameși păcătoși a făcut înțelepți, iar din lași și fricoși a făcut eroi, martiri și sfinți (F. Ap. 2, 4—6). El le-a inspirat încredere în trimiterea lor de sus; le-a dat țaria de-a vorbi multimilor peste amenințările și chinurile la care vor fi supuși, pentru ca să întemeieze, să răspîndească și să pecetluiască cu sîngele lor Biserica Mîntuitorului Hristos (F. Ap. 4, 3—21; 5, 37—42). Fără Duhul Sfînt coborît peste Apostoli, n-ar fi Biserica trupul tainic al Domnului, din care, prin Botez, facem parte toți creștinii. Fără El n-am avea cele șapte Taine care sînt șapte izvoare ale harului divin, iar fără har nu este curățire de păcate, nici mîntuire și nici fericire deplină.

Fără Sf. Duh n-am avea păstori și învățători ai Bisericii, nici Sf. Liturghie și nici ierurgii și tot am fi rămas în păcatele noastre, în întuneric, în moarte și în iad, pentru că am fi rămas fără darul înfierii și afară de comunitatea de viață fericită în Dumnezeu. Viața creștină este trăire în Duhul Sfînt, *prin harul Său*.

Harul Duhului este viața Bisericii și a credincioșilor ei. Prin el la jertfa liturgică se prefacă pîinea și vinul în Trupul și Sîngele Domnului, care se dau credincioșilor spre iertarea păcatelor și spre viața de veci (Matei 26, 26).

Sf. Duh ne naște, crește și desăvîrșește în viața în Hristos. Prin El umblăm întru înnoirea vieții după modelul bărbatului desăvîrșit, care este Mîntuitorul nostru în veci (F. Ap. 4, 12). El ne mișcă mintea și inima către Dumnezeu și către toate lucrurile Lui, către preocupările și realizările superioare, către valorile absolute care sînt: Adevărul, Binele și Frumosul, dreptatea și sfințenia etc., către tot ce este vrednic de admirat și demn de iubit. Purificați prin harul Său, Duhul ne dă putere să rostim rugăciunea izbăvitoare: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul“ (1 Cor. 12, 3) și să chemăm pe Dumnezeu „Tatăl nostru“ (Gal. 4, 6; Matei 6, 9).

Duhul Sfînt aduce credincioșilor dragostea, pacea și unirea, armonia și buna înțelegere. El îndepărtează ura și cearta, vrajba și dezbinarea, tot ce aduce superstiție și dureri, lacrimi și moarte. Acum, la Rusalii, Duhul Sfînt coborîndu-se în chip de limbi de foc (F. Ap. 2, 3) *unește*, prin legătura dragostei, pe cei dezbinați, împacă și înfrățeste pe cei învrăjbiți. El strînge și contopește gîndurile, sentimentele și voințele în marea comunitate divină, în familia creștină care este Biserica Domnului Hristos.

Mare este opera Sf. Duh în istorie! În vechime, încurcînd limbile, a nimicit uneltirea răului, iar acum, împărțind darul vorbirii în limbi (F. Ap. 2, 4), a unit într-o inimă și un cuget pe cei mulți și risipiți, credincioși în Dumnezeu, care au început să facă în lume semne și minuni (F. Ap. 4, 30—32). Atunci Duhul a *dezbinat* pe cei răi, iar acum a *împreunat* pe cei buni pentru mîntuire. Atunci a venit Duhul Domnului să ardă spinii urii și ai mîndriei egoiste și să aprindă focul iubirii altruiste.

Dar nu încapă locul să vorbim despre puterea credinței și curajul Apostolilor care, după praznicul cincizecimii, săvîrșesc cea mai mare minune în istorie — *biruința Crucii*. Preamărind această biruință, Biserica aduce Mîntuitorului Iisus această cîntare de slavă: „Bine ești cuvîntat, Hristoase Dumnezeu nostru, cela ce prea înțelepți pe pescari ai arătat, trimițîndu-le lor Duhul Sfînt și printr-înșii lumea ai vînat, iubitorule de oameni, mărire Ție“ (Troparul Praznicului).

Opera Apostolilor este lucrarea Sfîntului Duh în istoria Bisericii creștine, a Celui ce este adorat etern ca Dumnezeu Sfințitorul și împreună preaslăvit cu Tatăl și cu Fiul, într-o voință și acțiune. Biserica ne învață că Duhul Sfînt este izvorul tuturor darurilor cerești. El este „viața și de viață făcător, lumina și de lumină dătător; însuși bun și izvor de bunătate. (El este) Duhul înțelepciunii, Duhul înțelegerii, bun, drept, înțelegător, stăpînitor, curățitor de greșeli, Dumnezeu și îndumnezeitor, foc din foc purcezător, grăitor, lucrător, împărțitor de daruri, prin care toți Proorocii și dumnezeieștii Apostoli împreună cu Mucenicii s-au încununat...“ (stihiri la: Doamne strigat-am, Vecernia Rusaliilor).

Sf. Ioan Gură de Aur zice că acum la Rusalii „Dumnezeu a pogorît de sus nori bogați nu ca să rodească pămîntul, ci ca să convingă firea noastră să dea fructul virtuții Celui care ne-a sădit pe toți. Cei care au primit (și primesc) aceste daruri îndată și-au uitat firea lor și deodată întreg pămîntul s-a umplut de îngeri. Nu s-a umplut cu îngeri din cer, ci cu îngeri care au arătat în trup omenesc virtutea puterilor netrupești. Nu s-au pogorît pe pămînt îngerii, ci cei de pe pămînt s-au urcat la virtutea aceluia. N-au aruncat trupurile, umblînd cu sufletele goale, ci rămînînd în firea lor proprie au ajuns îngeri prin liberă voință.“

Prin Iisus Hristos Izbăvitorul „am văzut lumina cea adevărată, luat-am Duhul cel ceresc; am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Treimi închinîndu-ne, că Aceasta ne-a mîntuit pe noi“ (Stih. Vec. Rusaliilor).

Prin Duhul Sfînt, purificîndu-ne, ne îndumnezeim după modelul Domnului. De aceea Biserica ne cheamă să-l adorăm ca pe Unul din Sfînta Treime, egal cu Tatăl și cu Fiul și să zicem: „Împărate ceresc, Mîngîietorul, Duhul adevărat, care pretutindenea ești și toate le împlinești: Vistierul bunătăților și dătătorule de viață, vino și te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată spurcăciunea și mîntuiește, Bunule, sufletele noastre...“

Prot. Simion Radu

Două mii de ani de viață a poporului român, oglindiți în Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România

Membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu toți conducătorii și reprezentanții cultelor din țara noastră, dând curs aleei invitații a Prezidiului Academiei de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România, au participat la deschiderea festivă a Muzeului de Istorie al Republicii Socialiste România, care a avut loc în ziua de 8 mai 1972, orele 11,30, la București, în prezența Președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Domnul Nicolae Ceaușescu, a Doamnei Elena Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat.

Nu întâmplător a fost aleasă această zi de 8 mai 1972, pentru inaugurarea prestigiosului locaș al istoriei poporului român, eveniment memorabil în istoria culturii României Socialiste. El are mai multe semnificații: în primul rând, la această dată se împlinesc 51 de ani de la crearea Partidului Comunist Român.

Sîntem, apoi, în ajun de 9 mai, cînd poporul român celebrează 95 de ani de la dobîndirea, prin mari sacrificii, a neatîrnării statului nostru și, în sfîrșit, aniversarea zilei Victoriei, asupra fascismului asupritor și înrobitor.

La festivitate au mai participat membrii ai G.C. al P.C.R., membrii ai Consiliului de Stat și ai Guvernului, oameni de știință, artă și cultură, istorici și muzeografi din toată țara, corespondenți de presă români și de peste hotare, precum și mii de cetățeni bucureșteni care se aflau prezenți în Calea Victoriei (fostul palat al Poștei), unde este sediul noului Muzeu, și care au făcut o însuflețită și călduroasă primire Domnului Președinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și celorlalți conducători de partid și de stat.

Noul Muzeu de Istorie al Republicii Socialiste România este un vast și minunat așezămînt al îndelungatei existențe de aproape două mii de ani a poporului român, așezămînt în care se oglindesc clar și metodic, istoria demnă și glorioasă a poporului nostru.

La amenajarea acestui impunător (și unic în felul său) muzeu național, au muncit sute și mii de brațe și minți pricepute, istorici, arheologi, muzeografi, arhitecți, constructori, muncitori și tehnicieni, care prin priceperea și înalta lor știință, talent, dăruire și competență, avînd directă îndrumare a Președintelui Consiliului de Stat, Domnul Nicolae Ceaușescu, au realizat, după cum arăta în cuvîntul său, rostit la inaugurare, Dl prof. academician Miron Constantinescu, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, „o școală vie pentru toți cei ce-i vor călca pragul — cetățeni ai Republicii Socialiste România, sau vizitatori de peste hotare, și care vor putea să retrăiască și să înțeleagă trecutul zbuciumat al acestui popor, să-și explice astfel, pe deplin strălucirea prezentului și viitorului său... Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România întrunește toate cerințele de ordin științific și estetic, ale unui muzeu central al națiunii noastre socialiste, realizat la nivelul celor mai înalte și noi cuceriri pe plan mondial, în acest domeniu”.

Monumentalul edificiu, care găzduiește astăzi Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România, oferă 62 săli de expunere, pe o suprafață de 15 mii mp, suprafață pe care sînt rînduite cu măiestrie cele 50 mii de obiecte, sau exponate originale, adunate laolaltă cu contribuția a peste 350 de muzee, arhive și alte instituții. Toate exponatele, fiind originale, prezintă o neasemuită valoare istorică, arheologică și culturală. Valoarea informativă a muzeului este reliefată nu numai prin frumusețea și valoarea intrinsecă a obiectelor expuse, ci mai ales prin restabilirea adevărului istoric, pe care ele îl degajă și înfățișează vizitatorului, potrivit îndrumărilor Președintelui Consiliului de Stat, Domnul Nicolae Ceaușescu, în sensul ca „muzeul să reflecte adevărul istoric deplin, evitîndu-se orice denaturare a realității istorice”.

Exprimîndu-și părerea competentă, profesorul Dr. Docent Mihai Berza zice cu privire la acest muzeu: „Este un sanctuar pentru educația tuturor cetățenilor țării. Este locul unde se vor putea urmări procesele de constituire, cu origini foarte îndepărtate ale națiunii române, legăturile poporului român cu marile civilizații ale lumii, de la care

s-a adăpat și pe care le-a alimentat. Iorga ar fi emoționat să fie martor la deschiderea lui”. Iar Dumitru Almaș, istoric și romancier, membru în colegiul de redacție al revistei „Magazin Istoric”, spune: „Dacă socotim că manualul de istorie este prima carte a unei nații, trebuie să conchidem că acest muzeu se dovedește a fi de 100 de ori mai convingător decît o asemenea carte. Este un laborator de cultură și știință. Un centru de informare și de cercetare. Un focar de educație patriotică”.

*

Încă de la intrarea în muzeu, în spațiosul hol, se impun atenției vizitatorului impresiunile șase busturi din bronz, ale marilor personalități din istoria noastră: Traian, Decebal, Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Alexandru Ioan Cuza.

Muzeul este împărțit în cinci secții: 1) Secția de istorie străveche, 2) Secția de istorie veche, 3) Secția de istorie medie, 4) Secția de istorie modernă și 5) Secția de istorie contemporană.

Se adaugă în plus Lapidarium-ul și Tezaurul istoric. Vom face o sumară prezentare a fiecărei secții, căreia îi corespunde cite o epocă istorică, menționînd doar ceea ce am considerat mai important și mai impresionant.

În Secția I-a, de istorie străveche a poporului nostru (anii 6000—450 î.Hr.), sînt expuse numeroasele culturi neolitice de pe întinsul Patriei, cu piese originale, Criș, Hamangia, Vădastra, Gumelnița, Tisa, Sălcuța, Cucuteni și altele, care atestă existența unor vechi preocupări ale populației băstinașe, preocupări de ordin artistic, dovedind înclinația strămoșilor noștri, de a conferi muncii lor, nu numai valoare utilitară, ci și frumusețe. Aici impresionează citatul lui Herodot despre geto-daci: „(aceștia erau) cei mai viteji și cei mai cinștiți dintre traci”.

În Secția II-a, de istorie veche (sec. I î.Hr.—sec. III d.Hr.), găsim expuse mii de obiecte și documente. Cel mai interesant mi s-a părut vasul cu inscripția „*Decebalus per Scorillo*” (Decebal fiul lui Scorillo), din care rezultă că statul dac a avut o existență continuă și înaintea lui Burebista (sec. I d.Hr.), urmîndu-i pînă la Decebal și alte căpetenii.

Secția III-a, de istorie medie (sec. III d.Hr.—1820), se impune prin sălile dedicate lui Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul. Primul este prezentat ca organizator al luptei antiotomane. Ștefan cel Mare este înfățișat ca o mare personalitate în istoria vremii sale. Cîteva citate din cronicarii polonezi contemporani pot fi citite pe un impunător panou: „(Ștefan cel Mare) bărbat glorios și victorios, om fericit, căruia soarta i-a hărăzit, cu multă dărnicie, toate darurile” (Cronicarii Dlugosz și Miechowshi). Într-o altă sală a acestei secții, găsim prezența lui Mihai Viteazul, care a realizat cel dintîi idealul suprem al poporului român: făurirea statului centralizat. Pe o mare placă metalică citim cuvintele sale rostite cu atîta demnitate la 3 iulie 1600: „*Eu Mihai Voevod, prin mila lui Dumnezeu domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată țara Moldovei*”, cuvinte concise, care au dat glas uneia dintre cele mai vechi aspirații ale poporului român.

Printre alte exponate de epocă, am admirat veșmintul lui Alexandru cel Bun.

În continuare pot fi văzute și admirate documentele privind răscoalele țărănești, conduse de Horia, Cloșca și Crișan, și belciugul de care au fost legați, apoi roata cu care călăul i-a frînt mădulele lui Horia. Sînt sugestive portretele celor trei martiri, pictate chiar în timpul detenției, de un pictor inspirat, care a avut ideea de a intra în închisoare și de a le zugrăvi, pe pînză, chipurile, cioplite parcă în cremene.

Înceind descrierea exponatelor la secția III-a (secolul III și următoarele), menționez că am reținut importanța nenumăratelor documente (cruci și inscripții) grecești și latinești, care atestă bogat existența timpurie a creștinismului pe plaiurile carpatodunărene locuite de poporul nostru.

Secțiile IV (1821—1918) și V (1918—1972), de istorie modernă și contemporană, ne oferă, de asemenea, o extraordinară bogăție de documente originale, privind atît pe românii cît și celelalte naționalități conlocuitoare, a căror viață și aspirații s-au împletit strîns cu cele ale românilor, împreună cu care au luptat și au colaborat pentru o viață mai bună, liberă și independentă.

Sălile destinate secțiilor IV (modernă) și V (contemporană) încep cu evocarea mișcării revoluționare de la 1821. Aici avem sub ochi proclamația lui Tudor Vladimirescu de la Padeș, în original, al cărei program revoluționar a mobilizat pe toții „frații lăcitori ai Țării Românești, de orice neam ar fi”, cu cuvinte pe înțelesul tuturor și cu comparații foarte sugestive, spre exemplu: „Nici o pravilă nu oprește pe om de a întîmpina răul cu rău, iar șarpele, cînd îți iese înaintea, dai cu ciomagul de-l lovești, ca să-ți aperi viața. Dar pe balaurii care ne înghit de vii, căpeteniile noastre, zic, atît cele bisăricești, cît și cele politicești, pînă cînd să-i mai suferim a ne suge sîngele din noi? Pînă cînd să le mai fim robi? Veniți fraților, cu rău să pierdem pe cei răi. Veniți în grabă cu toții: care aveți arme, cu arme; iar care nu aveți arme, cu furci de fier și cu lănci. Veniți unde veți auzi că se află Adunarea cea orînduită pentru binele și folosul a toată țara că ne ajunge, fraților, atîta vreme de cînd lacrimile de pe obrazurile noastre nu s-au mai uscat”. Cuvintele răscolesc și astăzi conștiința. Ele au izbucnit din cugetul marelui Tudor, al cărui portret domină un perete întreg al sălii.

Parcurgînd mai departe sălile muzeului, ne întîlnim cu documente dedicate prezentării evenimentelor cuprinse în perioada de istorie modernă (1821—1918) de după înăbușirea răscoalei populare a lui Tudor Vladimirescu: Revoluția burghezo-democratică din 1848, Unirea Principatelor, războiul de independență, cu arătarea succintă a eroismului poporului român, în lupta sa dreaptă, pentru cîștigarea neatîrnării.

Urmează, în continuare, epoca de început a acestui secol, cu realizările sale pe tărîm tehnic și social: primul automobil care a circulat în București (1900), cea dintîi locomotivă de cale ferată, realizată la Reșița (1926), apoi răscoala țărănilor din 1907, pentru un trai mai bun, pentru progres; reprimarea sîngeroasă a acesteia, soldată cu 11.000 de morți. Activitatea marilor oameni de știință și cultură români, (este de asemenea ilustrată): Aurel Vlaicu, Traian Vuia, Emil Racoviță, Henri Coandă și alții. Un spațiu larg este acordat marilor cîntori de cultură românească: Eminescu, Caragiale, Creangă, Maiorescu, Ghenea etc.

Un loc distinct este acordat în muzeu momentului 1918 — făurirea statului național unitar român. Privim cu adîncă emoție textul Moțiunii Unirii, votată de Adunarea Națională din Alba-Iulia: „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Tara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia, în ziua de 1 decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii, cu România”.

Documente și alte obiecte de muzeu rememorează evenimentele ale luptei revoluționare de la Lupeni și Grivița, procesul de la Craiova, din care rezultă că între arestați era și tînărul utecist Nicolae Ceaușescu.

Vizitatorului i se perindă pe sub ochi multe și revelatoare dovezi despre anii grei ai politicii dusă de fasciști, tristul și rușinosul Dictat de la Viena, fotografiile cu intrarea hitleriştilor în România, primul număr ilegal al „României Libere”, intrarea trupelor sovietice în Capitală etc.

O hartă luminoasă, acoperind un perete întreg al sălii, oglindește realizările anilor noștri, desemnîndu-se, treaptă cu treaptă urcușul poporului român spre cultură spirituală și materială, spre civilizație, în epoca înnoitoare a socialismului, fără a da nici o clipă înapoi, chiar dacă drumul n-a fost totdeauna ușor.

Spre sfîrșitul vizitei, ni se înfățișează, într-o imensă încăpere, uriașul fragment, reprezentînd soclul și partea de jos a monumentalei Columne a lui Traian, mesaj nepieritor peste milenii și mărturie emoționantă a statorniciei poporului român în spațiul carpatodunărean. În jurul uriașului exponat, sînt grupate „metopele” columnei, în număr de 125 de reliefuli, reprezentînd în original, un adevărat act de naștere al poporului român.

Ocolînd cabinetul numismatic și secția de istorie a culturii, pentru care nu mai aveam timp, am coborît la subsolul muzeului unde se află tezaurul istoric, pe o suprafață de 800 mp cu 32 vitrine, în care sînt expuse circa 5000 piese de aur și pietre prețioase, diamante, briliante, topaze etc., toate de o excepțională valoare, atît intrinsecă, cît și istorică și artistică. Am admirat mai mult mîinile de aur ale celor ce au realizat asemenea nepieritoare opere de artă. Din multitudinea încîntătoare a exponatelor, vom pomeni doar cîteva: Din epoca neolitică (anul 6000 î.Hr.—1900 î.Hr.) un idol de dimensiuni impresionante, în formă de vioară. Din epoca bronzului (anul 1900—1200 î.Hr.) diademe priaciare din aur, necunoscute în alte părți, și marele tezaur de la Turnu-Măgurele. Din cultura traco-getică, coiful de aur (unicat în lume) descoperit la Poiana-Cotofeni. Din tezaurele perioadei de formare a poporului român, bara de aur de la Feldioara, cu trei ștampile imperiale, și celebrul tezaur de la Pietroasa, cu cele 12 piese compunătoare. Din perioada feudală, engolpionul de aur de la Garvăn, paftaua de aur a lui Negru Vodă (Radu Negru), Evangheliarul ferecat în aur pentru Constantin Brîncoveanu, de Sebastian Han, crucea de aur cu pietre prețioase a lui Constantin Brîncoveanu, cu parafă domnitorului credincios. Din perioada modernă și contemporană a României, bijuterii de mare valoare intrinsecă și artistică, piese unice și veritabile capodopere.

Vizitînd acest Muzeu de Istorie al Republicii Socialiste România, toți membrii Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu șefii cultelor din țara noastră, și-au exprimat admirația lor pentru realizarea de mare prestigiu a acestui așezămînt de cultură, sinteză atotcuprinzătoare a istoriei neamului nostru.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Domnul Nicolae Ceaușescu, după terminarea vizitei, care a durat aproape trei ore, și-a exprimat aprecierile pe prima filă a Condicii de onoare a Muzeului, prin următoarele cuvinte elogioase, de înalt și deosebit interes:

„Am vizitat cu deosebit interes Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România — inaugurat astăzi 8 mai 1972 — care evocă sugestiv prin mărturiile sale istoria milenară a poporului român, cultura materială și spirituală, tradițiile luptei comune a poporului român și a naționalităților conlocuitoare pentru eliberare socială și independență națională. Exponatele redau veridic eroismul luptei clasei muncitoare sub conducerea Partidului Comunist Român pentru cucerirea puterii politice, triumful socialismului pe pămîntul României, înfățișează contribuția poporului român la civilizația umană. Sîntem convinși că prin aceste minunate mărturii ale glorioasei istorii a poporului nostru, Muzeul va constitui un mijloc eficient de educație patriotică, internaționalistă, a tînerei generații, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră.”

Adresez istoricilor, arheologilor și tuturor celorlora care au contribuit la organizarea acestui locaș al istoriei poporului român, calde felicitări și urări

(Continuare în pag. 4)

(†) LETIȚIA MLADIN

Miercuri, 17 mai 1972, la ora 1, s-a mutat întru odihna cea fericită — împărtășită fiind cu Sfințele Taine — dna văd. *Letiția Mladin*, mama Arhipăstorului nostru, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Avea vârsta de 92 de ani, străbătută cu sănătate și vrednicii. Doar în timpul din urmă ostenele vârstei au necesitat îngrijiri medicale atente.

S-a născut în 12 aprilie 1880, la Roșia Montană, ca fiică a minerului Nicolae Bogdan și a soției sale Reghina. A urmat școala și apoi, la vîrstă potrivită, s-a căsătorit cu Gheorghe Mladin, din Abrud, muncitor la minele aurifere ca și socrul său. Părintele ceresc le-a binecuvîntat căsnicia cu 5 copii (4 fete și un băiat), din care aveau să rămîna în viață doar doi: Nicolae și Florica. În anul 1931 a rămas văduvă. Și-a închinat toate puterile creșterii copiilor în calea Domnului și a dragostei de muncă, de oameni, de neam. Se aflau strămutați la Petroșani cînd a început îndelungata-i văduvie. Căutau acolo condiții de muncă și de trai mai puțin vitrege decît cele din Munții Apuseni.

Măritîndu-și fiica — ginerele, Nicolae Valea, e tot miner — în toamna anului 1943 și-a urmat fiul la Sibiu, unde mitropolitul de mai tîrziu fusese numit atunci profesor la Academia teologică „Andreiană”. Pînă la sfîrșitul vieții i-a purtat grijile casei, cu hărnicie și modestie.

*

După împlinirea rînduieilor creștinești de îngropăciune, trupul neînsuflit al adormitei în Domnul a fost mutat, în 19 mai a.c., de la reședința mitropolitană, în catedrală.

Între timp, Arhipăstorul nostru a primit condoleanțe, la reședința sa. Astfel, în 18 mai a.c., Eminența Sa Episcopul evanghelic-luteran C.A., Albert Klein, l-a vizitat și i-a împărtășit compasiunea sa. Tot atunci, în numele slujitorilor bisericești de la centrul mitropolitan, P. S. Episcop-vicar Visarion a dat expresie simțămintelor cu care aceștia se asociau la durerea Arhipăstorului.

PROHODIREA

s-a făcut în ziua de vineri, 19 mai a.c., la orele 11, de către un sobor de preoți și diaconi, avînd în frunte pe P. S. Episcop-vicar *Visarion Rășinăreanu*. Din sobor au făcut parte: P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belășcu, P. C. rector Dr. Is. Todoran, P. C. prof. Dr. S. Vlad, fost rector, P. C. vicar eparhial Ioan Pop (Cluj), P. C. consilier arhiepiscopesc I. Mihălițian și Gheorghe Bota, P. C. profesori de Teologie Dr. D. Călugăr, Dr. C. Sîrbu și Dr. M. Păcurariu, P. C. prot. N. Todor (Sibiu), P. C. pr.-parohi I. Vlad, I. Boțocan, Gh. Secaș, Dr. I. Chioariu, P. C. prot. pens. I. Circov, P. C. duhovnic V. Cornilă, P. C. arhidiacon I. Bolog, P. C. diaconi C. Voicu, Gh. Papuc, consilier arhiepiscopesc și M. Sămărghitan.

Răspunsurile funebreale au fost date de corul studenților teologi, dirijat de P. C. prof. Gh. Șoima.

În dreapta sicriului împresurat de flori se aflau membrii familiei, în frunte cu Arhipăstorul nostru.

De cealaltă parte se aflau: P. S. Episcopi Teofil al Clujului și Vasile al Oradiei, profesori de teologie, preoți.

La sorocul convenit au fost rostite cuvîntări de pomenire.

P. C. prot. stavr. *I. Vlad*, prim-paroh al catedralei, a prezentat date biografice, a caracterizat-o pe adormita întru Domnul ca maică împodobită cu alese virtuți și a evocat cu recunoștință sprijinul pe care ea l-a dat ani de zile Comitetului parohial al parohiei Sibiu-Cetate, al cărei președintă de onoare a fost.

P. C. prot. *F. Costea*, secretar arhiepiscopesc, a evocat viața pilduitoare de muncă, rugăciune și dăruire a răposatei.

P. S. Episcop *Vasile* al Oradiei a făcut o pătrunzătoare caracterizare de fond a vieții și ostenelelor adormitei întru Domnul, presărînd-o cu mișcătoare amintiri personale pline de tîlc religios și de atitudine iubitoare, jertfelnică față de oameni.

S-a format apoi cortegiul mortuar, care a străbătut orașul în dangătul clopotelor catedralei mitropolitane.

Numeroși credincioși — ca în zile de praznic — au ținut să omagieze pe venerabila adormită întru Domnul, la plecarea din vremelnicul ei sălas de rugăciune și străduințe binecuvîntate.

Pe traseu, în preajma Veștemului, s-a adăugat cortegiului mortuar P. S. Episcop Iosif al Rîmnicului și Argeșului.

Clopoțele bisericii brîncovenesti de la Sîmbăta de Sus sunau prelung cînd cortegiul mortuar s-a apropiat de vatra mănăstirii. Acolo, se aflau în așteptare cucernică, în odăjdii, viețuitorii Sf. Mănăstiri Brîncoveanu: P. Cuv. arhimandriți I. Dinu și Serafim Popescu, P. Cuv. stareț protos. Veniamin Tohăneanu, P. Cuv. ierom. Paisie Tinca și P. Cuv. ierodiacon Teofil Părăianu — împreună cu protopopul Făgărașului, P. C. pr. Romul Zaharie și cu P. C. pr. parohi: A. Brumboiu (Făgăraș), Gh. Barbaza (Calbor), A. Prunea (Satulung), I. Cornea (Voila), H. Eșianu (Sîmbăta de Jos), M. Manolache (Brașov), I. Gociu (Șona) și L. Streza (Lisa).

Acestora li s-au adăugat slujitori bisericești de la Sibiu.

În fruntea soborului, P. S. Episcop *Iosif* al Rîmnicului și Argeșului a îndeplinit cele ce se cuvează pentru îngropare.

La mormînt au vorbit: P. C. pr. *Eugen Iancu*, evocînd spiritul de jertfelnicie al răposatei, și P. Cuv. arhim. *S. Popescu*, stăruind asupra alipirii de așezămîntul mănăstiresc de acolo, pe care a vădit-o defuncta. Mormîntul, pe care și l-a dorit și pregătit acolo, intră în grija atentă a viețuitorilor mănăstirii.

După ce P. S. Episcop Iosif a săvîrșit pecetluirea mormîntului pînă la a doua venire a Domnului, s-a făcut primul parastas pentru odihna sufletului mutat întru „bucuria” Domnului nostru Iisus Hristos.

La stăreție, s-a oferit tradiționala „pomeană”, de post.

Dumnezeu s-o odihnească în pace, iar pe cei rămași să-i mîngîie cu certitudinea și mulțimea vredniciei ei!

T.

Două mii de ani ...

(Urmare din pag. 3)

de succes în activitatea viitoare a Muzeului”. Nicolae Ceaușescu.

La ieșirea din muzeu, miile de locuitori ai Capitalei întîmpină pe Conducătorul iubit cu urale și îndelungi aplauze. Într-o simbolică Horă a Unirii, se prind, alături de cetățeni, Domnul Nicolae Ceaușescu, Doamna Elena Ceaușescu și toți ceilalți conducători de partid și de stat.

Vizita ocazionată de inaugurarea primului Muzeu național de istorie al României s-a afirmat, astfel, ca în atîtea alte prilejuri, drept o vibrantă manifestare de dragoste, prețuire și respect față de Conducătorul Statului nostru, Domnul Nicolae Ceaușescu, și față de politica de slujire devotată a poporului român și a scumpei noastre patrii, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

† Visarion Rășinăreanu
membru al Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române
Episcop-vicar

Rugă de Rusalii

Peste minunata-mi țară,
Tată Sfînt ușor pogoară
Dubul Tău cel bun și Sfînt;
Pace pe al său pămînt!
Și cum Tată în trecut
Pe Apostoli i-ai umplut
De cereasca-ți bucurie;
Lasă și la noi să vie
Numai bine și iubire,
Între oameni înfrățire,
Ca-ntr-un gînd să te cinstim,
Cum Tu vrei, cum noi dorim!
Ocrotește cu-a Ta mîină
De dușmani Țara română,
Căci ea vrea în lume pace,
Doamne, cum și Ție-ți place!

Nicolae Isac
cîntăreț bisericesc

O carte folositoare

În editura de stat „Junimea” — Iași — a apărut, cu un an în urmă, cartea scriitorului polonez Stanislaw Jerzy Lec, intitulată: „Gînduri nepieptănate”, cu o traducere și prefață de Nicolae Mareș. Cartea cuprinde aproximativ 1500 de reflexe, maxime, aforisme, care au reușit să facă înconjurul lumii fiind citate chiar de la înalta Tribunală a O.N.U.

De reținut că aforismele degajă o încredere nețărmurită în om și în capacitatea lui de a se împotrivi răului și samavolniciei. Citind cu atenție aforismele lăsate de Lec, se face remarcată străduința neînteruptă a autorului în scopul de a găsi, a propaga și a evidenția calea dreaptă a adevărului. Ca adevărate bijuterii ale acestui gen, aforismele sale ne cuceresc pe bună dreptate.

Vom prezenta, spre folosul cititorilor, cîteva din acestea. Căutînd a înțelege cît de mult contează cunoașterea de sine, spune: „Ca să fii tu însuși, trebuie să fii cineva”, deoarece: „Cîți oameni călătoresc înafara propriului lor orizont?”

„Se pot face cu forța lucruri geniale? Da, însă trebuie să ai forța necesară”.

„Nu vorbiți omul de rău. În străfundurile sale vă poate auzi, Nu-i suficient să spui: „Sînt”. „Trebuie să fii”.

„Și spiritul ar trebui să urmeze un regim dietetic”.

„Rezonanța? O poate da și omul potrivit la locul potrivit”.

„Nu-i ușor să trăiești după moarte. Cîteodată trebuie să pierzi pentru asta o viață întregă”. Desprindem de aici adevărul că singure faptele omului îl însoțesc pînă dincolo de mormînt. Fructificarea la maximum a tuturor capacităților, energiilor din om, fac ca opera lui să dăinuiească și după trecerea lui din această viață pămîntească, în veșnicie, deoarece: „Cine după moarte nu remarcă nici o diferență, nu merită să se fi născut”. Probabil că, în acest caz, i se potrivesc cuvintele: „A trăit, dar n-a știut...”.

Cu deosebit spirit de observație, autorul subliniază și alte aspecte importante privind acțiunile sau manifestările omenești. Referindu-se la incapacitatea celor ce-și asumă reponsabilități diferite, spune:

„Nu orice masă cenușie înseamnă creier”. „Ar trebui camere de trezire și pentru oamenii beți de fericire. Fii atent, cînd de bucurie sari în sus; nu cumva să-ți ia cineva pămîntul de sub picioare”.

„A accepta laurii înseamnă a trăda dimensiunile capului”. „Slăbiciunea proprie e tot așa de nemilosă ca și urgia străină”.

„Mulți dintre aceia, care și-au depășit timpul, au trebuit să-l aștepte nu în încăperile cele mai comode”.

După ce am văzut în antiteză deprinderile bune, înobilatoare, și manifestările omenești negative, din cartea de față mai desprindem și alte învățături, ca, de pildă despre încadrarea demnă în spiritul solidarității, al disciplinei:

„Vrei să cînti în cor? Uită-te atunci la bagheta dirijorului”.

„Actorul trebuie să aibă ceva de spus, chiar și cînd joacă rolul mutului. Necunoașterea legii nu te scutește de răspundere. Iar cunoașterea cu atît mai mult. Nu izbi cu ciocanul în soare. El trebuie să ne ajungă pentru un miliard de ani”.

„Cred în geniul uman. Sînt sigur că vom putea fi cîndva invizibili, și toți vor putea vedea ceea ce este invizibil”.

Potrivit vorbește și despre nerecunoștință: „Nimeni nu vrea să simtă gustul drojdiei în pîinea care tocmai datorită acesteia a crescut”.

„Numai atunci te interesează gunoiul cînd e îngrășămînt”.

Despre indiferență: „Furtunoasă mai e Marea Indiferenței”. „Simplul fapt că a trăit, nu e o mărturie că a trăit”.

Urmărind firul expunerii cărții de mai sus, sîntem plăcut impresionat de înțelepciunea aforismelor. Parcurgîndu-le ne regăsim parcă în pajiștea florilor virtuților desprinde de măracinii deprinderilor rele. Zăbovind asupra lor, aceste maxime ne ajută și ele să ne direcționăm și să ne deprindem și îndrăgim binele, să acționăm în viață cît mai demn, util spre bunele deprinderi în relațiile cu semenii noștri spre folos personal și obștesc.

Vartolomeu Constantinescu